

2020 -2023

Foto: Arne Langmo, Kviger på høstbeite

LANDBRUKSPLAN INDRE FOSEN

Et robust matfat for Trøndelag

Foto: Eirik Nygård,
Væren Bernhoff

Foto: Roar Sjøbakk,
Fairytale i vekst

Foto: Richard Hanssen,
Gris i hus på beite

Landbruket i Indre Fosen

Med 77 800 dekar jordbruksareal og 382 000 dekar produktiv skog er Indre Fosen en av fylkets store landbrukskommuner. Indre Fosen er den fjerde største kommunen på melk og sjette størst på verdiskaping i jordbruket i Trøndelag. Indre Fosen har også store skogressurser og store beiteressurser i utmarka. 90 % av kommunens areal er utmark og dagens beitedyr henter ut føreheter for mange millioner i løpet av en beitesommer. Det er 298 foretak som søker produksjonstilskudd i Indre Fosen, derav 204 husdyrbrukere.

Antall foretak er mer enn halvert på 25 år. Produksjonen av melk og gris har over en 25-årsperiode gått mye ned i kommunen, ammeku har økt betraktelig og sau har økt noe. Kornproduksjonen har økt i denne perioden. Økologisk produksjon var lenge i vekst, men har de siste årene gått mye tilbake.

Indre Fosen hadde i 2015 en samlet verdiskaping i jordbruket (bruttoprodukt) beregnet til 145 millioner der 2/3 kommer fra melkeproduksjonen. Verdiskapinga i skogbruket var på 11,6 millioner og for landbruksbasert tilleggsnæring på 15,8 millioner.

Andel sysselsatte i all landbruksbasert virksomhet av totalt sysselsatte i kommunen var i 2015 13 % for Indre Fosen. Sysselsettingsvirkninger i 2015 var 542 årsverk for jord, skog og relatert industri i kommunen. Ett årsverk er beregnet til 1 845 timer. Ved bruk av sysselsettingsmultiplikatorer kan vi finne ringvirkningene fra jord- og skogbruket. I sysselsettingsberegninger for 2015 for Indre Fosen kommune anslås det samlet 1 010 landbruksrelaterte sysselsatte i Trøndelag basert på de 342 som er sysselsatt i primærleddet.

Stortingsmelding nr. 11 (2016-2017) om Landbruks- og matpolitikken har fire overordna mål: matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. Jordbrukspolitikken skal legge til rette for økt matproduksjon, mer mangfold, økt effektivitet og styrket konkurransekraft.

Hvordan trøndersk landbruksrelatert virksomhet utvikler seg framover avhenger av rekke forhold, blant annet av landbrukspolitikk, arealforvaltning og innovasjon/fornyelse i næringene. Landbruket i Indre Fosen skal være ledende i Trøndelag. Vi har ett stort og mangfoldig produksjonsmiljø i de tradisjonelle næringene som tar i bruk ny teknologi og søker å utnytte markedsmulighetene. Næringa er framoverlent og søker også muligheter i landbruksbasert tilleggsnæring.

Bonden produserer mat og fellesgoder og er stolt av arbeidet sitt! Det ene er de gode naturprodukter som produseres i form av melk, kjøtt, ull, egg, korn, grønnsaker - men og de indirekte verdier som kulturlandskap, spredt bosetting, setermiljø, trivsel og arbeidsplasser utgjør. Bonden er også en kultur- og tradisjonsbærer som bringer videre og utvikler tradisjoner og skjømter nyere og gamle kulturminner.

Hovedsatsingsområdene i Indre Fosen kommune i planperioden skal være å

- 1) Opprettholde melke -, kjøtt- og grovfôrproduksjon
- 2) Utnytte beiteressursene
- 3) Øke landbrukets bidrag til et bærekraftig samfunn

Hovedmål 1: Landbruket i Indre Fosen skal ha være en pådriver i lokal, regional og norsk landbrukspolitikk og ha fokus på arealbruk.

Delmål:

- Påvirke ovenfor kommune, fylke og statlige myndigheter
- Landbruksrådet som høringsinstans
- Nullvisjon for omdisponering av jordbruksarealer
- Utvikle nye løsninger
- Kommunale retningslinjer for landbruksforvaltningen
- Regionalt samarbeid
- Reduksjon av rovvilt-bestander ned mot de vedtatte bestandsmålene
- Politiker inn i landbruksrådet

Hovedmål 3: Bedre utnyttelse av skog og utmark i Indre Fosen kommune

Delmål:

- Økt uttak av hogstklasse V og mindre av hogstklasse IV (skogen bør vokser lengre)
- Oppfølging av 3-årskrav for planting. Også sett opp mot etablering av innmarksbeite.
- Aktivt og inkluderende skogbruksmiljø – forutsetning for høy aktivitet i skogen.
- Bærekraftig skogproduksjon med fokus på foryngelse og ungsogpleie
- Økonomiske virkemidler tilpasset lokale forhold
- Bedre trafikkssikkerhet
- Skogsveier (– hva er målet her?)
- Bedre viltforvaltning
- Rovviltbestand i henhold til vedtatte bestandsmål.

Hovedmål 2: Landbruket i Indre Fosen skal ha en mangfoldig bruksstruktur og produksjon med fokus på økt verdiskapning og bosetting i grendene.

Delmål:

- God infrastruktur i grendene, mobildekning er viktigst.
- Unngå driftsstans som følge av strømbrydd
- Generell økning av produksjonsomfang i alle produksjoner der det er rom for det.
- Investeringer i driftsbygninger
- Opprettholde melkekvote i kommunen og unngå nedgang i antall melkebruk
- Opprettholde produksjonsmiljøene
- Oppmuntre framtidstro og entusiasme
- Økt samhandling mellom landbruk og reiseliv
- Støtte opp om eksisterende og nye tilleggsnæringer til landbruket
- Pådriver i landbruksnæringa (jord og skog)
- Jordbruksarealene holdes i hevd og i full drift.
- Stoppe gjengroing og restaurere jordbruksareal
- Økt opptak av fôrenheter i utmarka
- Løse utfordringer med gjerdehold mot utmark
- Fortsatt stimulans til økologisk produksjon
- Spredt bosetting utenfor pressområdene

Hovedmål 4: Landbruket i Indre Fosen skal kjennetegnes av kompetanse og lønnsomhet og ha fokus på rekruttering.

Delmål:

- Grunnutdanning, videreutdanning og rådgivning
- Økte synergier i økologisk og konvensjonelt
- Øke bondens muligheter for økonomisk styring via kompetanseheving
- Kompetente avløsere for landbruket
- Bedre informasjonsflyt
- Arbeide aktivt for «unge bønder» -fora
- Skaffe bedre beslutningsgrunnlag for avgjørelser/utvikling

Hovedmål 5: Landbruket i Indre Fosen skal arbeide for bedre klima, miljø og bærekraft.

Delmål:

- Redusere utslipp av klimagasser og næringsstoffer fra jordbruket
- Mindre forsøpling og brenning
- Fungerende returordninger
- Redusert bruk av sprøytemidler og andre giftstoffer i landbruket
- Økt bruk av tre i bygninger
- Bedre energiutnytting og elektrifisering
- Sikre/forbedre leveområder for ville pollinerende insekter
- Ivareta og øke biologisk mangfold
- Bidra til å nå miljømål for vassdragene i Indre Fosen
- Redusere behovet for transport

Landbruksplan for Indre Fosen

Landbruksplanen er en del av Indre Fosen kommune sitt plansystem. Leksvik og Rissa kommune hadde begge utdaterte landbruksplaner og det er nå laget en helt ny plan for den nye kommunen. Planen gjelder for 2020-2023 og følger dermed kommunestyreperioden.

Landbruksrådet har vært styringsgruppe i prosessen med planen og har også hatt funksjonen som arbeidsgruppe. Det ble arrangert fem grendemøter i perioden januar til mars 2019 der det kom inn mange innspill på hva som er viktig for næringa at det arbeides aktivt med. Landbruksrådet har hatt landbruksplan på agendaen på ... møter. *Landbruksrådet fungerer som bindeleddet mellom næringa, landbrukskontoret og politikerne og arbeidsoppgavene er i første rekke å gjennomføre tiltaksdelen i landbruksplanen.*

Landbruksplanen er en fagplan. Derav følger faglig høring; det vil si at fylkesmannen og lokale landbruksorganisasjoner er høringsinstanser. Arealutvalget er behandlende og innstillende organ. Arealutvalget har også hatt to arbeidsmøter der de har jobbet med planen. **Høringen foregikk i perioden 29.04.2020- ... Det var innen høringsfristen kommet inn ... uttalelser. Arealutvalget la fram innstilling med forslag til ny landbruksplan i møte den 26.05.2020. Landbruksplanen ble vedtatt i kommunestyret den 16.06.2020.**

Foto: Per-Arne Sæther,
Dronning fjellrose på Mevassetran

Foto: Roar Sjøbakk, Såing i godvær

Vedlegg til planen

- Ressursgrunnlaget
- Utviklingstrekk i landbruket
- Verdiskaping og sysselsetting
- Rammer og føringer i landbruket
- Tiltaksplan 2020-2023

Foto: Øystein H. Sæther,
Frittgående høns

Foto: Per-Arne Sæther, Tynningshogst på heia

Foto: Annika Svorkdal,
Innhøsting av grønnsaker